

U.G. 5th Semester Examination - 2021

SANSKRIT

Course Code: BSNSGERT1

Course Title: Basic Sanskrit

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. अधस्तनेषु प्रश्नेषु दशप्रश्नाः बङ्गभाषया समाधेयाः :
1×10=10

যে কোনো দশটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

- i) 'युष्मद्' शब्दस्य प्रथमाबहुवचनस्य रूपं किम्?
'युष्मद्' शब्दस्य प्रथमाबहुवचनस्य रूपं किम्?
- ii) 'अस्मद्' शब्दस्य चतुर्थी-एकवचनस्य रूपं किम्?
'अस्मद्' शब्दस्य चतुर्थी-एकवचनस्य रूपं किम्?
- iii) 'लिख्' धातोः लट्लकारस्योत्तमपुरुषस्य एकवचन रूपं किम्?
'लिख्' धातुर् लट्लकारेण उत्तमपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं किम्?
- iv) 'पा' धातोः लोट्लकारे प्रथमपुरुषैकवचन रूपं किम्?
'पा' धातुर् लोट्लकारेण प्रथमपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं किम्?

- v) 'भविष्यन्ति' इत्यत्र कः लकारः वर्तते?
'भविष्यन्ति' एकेष्वे कौ लकार इत्ये?
- vi) 'दा' धातोः लङ्लकारस्य मध्यमपुरुषैकवचनान्तं रूपं किम्?
'दा' धातुर् लङ्लकारेण मध्यमपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं किम्?
- vii) 'यत्' शब्दस्य पुंलिङ्गसप्तमी एकवचनस्य रूपं किम्?
'यत्' शब्दस्य पुंलिङ्गसप्तमी एकवचनस्य रूपं किम्?
- viii) 'गम्' धातोः 'लृट्' लकारस्य उत्तमपुरुषस्य द्विवचनान्तं रूपं किम्?
'गम्' धातुर् लृट्लकारेण उत्तमपुरुषस्य द्विवचनस्य रूपं किम्?
- ix) 'शिष्य' इत्यत्र कः प्रत्ययोऽस्ति?
'शिष्य' एष पदस्य कौ प्रत्यय इत्ये?
- x) 'आगम्य' इत्यत्र कः प्रत्ययोऽस्ति?
'आगम्य' एकेष्वे कौ प्रत्यय इत्ये?
- xi) 'यदि + अपि' = _____ इत्यत्र सन्धिः करणीयः।
'यदि + अपि' = _____ सन्धियुक्तं कर।
- xii) 'वाक् + हरिः' = _____ इत्यत्र सन्धिः करणीयः।
'वाक् + हरिः' = _____ सन्धियुक्तं कर।
- xiii) श्रीमद्भगवद्गीतायां कति अध्यायाः सन्ति?
श्रीमद्भगवद्गीतायां कतञ्चलि अध्याय इत्ये?
- xiv) श्रीमद्भगवद्गीतायाः द्वादशाध्यायस्य नाम किम्?
श्रीमद्भगवद्गीतायां द्वादशाध्यायस्य नाम किम्?

xv) श्रीमद्भगवद्गीता महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि समुपलभ्यते?
श्रीमद्भगवद्गीता महाभारतের কোন পর্বে প্রাপ্ত হয়?

2. पञ्चप्रश्नाः बङ्गभाषया समाधेयाः : 2×5=10

যে কোনো পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

- i) 'धावत्' शब्दस्य तृतीयाविभक्तिरूपाणि लिखत।
'धावत्' शब्दस्य तृतीयाविभक्तिरूपाणि लिखत।
'धावत्' शब्दस्य तृतीयाविभक्तिरूपाणि लिखत।
- ii) 'श्री' शब्दस्य प्रथमाविभक्तिरूपाणि लिखत।
'श्री' शब्दस्य प्रथमाविभक्तिरूपाणि लिखत।
'श्री' शब्दस्य प्रथमाविभक्तिरूपाणि लिखत।
- iii) 'भू' धातो लङ्लकारस्य प्रथमपुरुषस्य रूपाणि लिखत।
'भू' धातो लङ्लकारस्य प्रथमपुरुषस्य रूपाणि लिखत।
'भू' धातो लङ्लकारस्य प्रथमपुरुषस्य रूपाणि लिखत।
- iv) 'बालकः चन्द्रं पश्यति' वाक्यमिदं कर्मवाचे परिवर्तनीयम्।
'बालकः चन्द्रं पश्यति' वाक्यमिदं कर्मवाचे परिवर्तनीयम्।
'बालकः चन्द्रं पश्यति' वाक्यमिदं कर्मवाचे परिवर्तनीयम्।
- v) सन्धिविच्छेदः करणीयः— हसन्नागतः, अन्वयः
सन्धिविच्छेद कर— हसन्नागतः, अन्वयः
सन्धिविच्छेद कर— हसन्नागतः, अन्वयः
- vi) प्रकृतिप्रत्यययोगे मूलरूपं लेखनीयम् :
प्रकृतिप्रत्यययोगे मूलरूपं लेखनीयम् :
प्रकृतिप्रत्यययोगे मूलरूपं लेखनीयम् :
वच् + क्त = _____
वच् + क्त = _____
गम् + तुमुन् = _____
गम् + तुमुन् = _____
- vii) 'सेव्' धातोः लट्लकारस्य प्रथमपुरुषस्य रूपाणि लिखत।
'सेव्' धातोः लट्लकारस्य प्रथमपुरुषस्य रूपाणि लिखत।
'सेव्' धातोः लट्लकारस्य प्रथमपुरुषस्य रूपाणि लिखत।

viii) 'पठितम्' इत्यत्र कस्तावत् प्रत्ययः?
'पठितम्' इत्यत्र कस्तावत् प्रत्ययः?
'पठितम्' इत्यत्र कस्तावत् प्रत्ययः?

3. निम्नलिखितेषु प्रश्नद्वयं समाधेयम् : 5×2=10

যে কোনো দু'টি প্রশ্নের উত্তর দাও :

- i) प्रतये कके बले? उदाहरणसह प्रत्ययगुलि आलोचना कर।
প্রতয়ে ককে বলে? উদাহরণসহ প্রত্যয়গুলি আলোচনা কর।
  - ii) 'सेव्' धातुर लङ्लकारेण रूपाणि लेख।
'सेव्' धातुर लङ्लकारेण रूपाणि लेख।
'सेव्' धातुर लङ्लकारेण रूपाणि लेख।
  - iii) 'अस्मद्' शब्दस्य रूपाणि लेख।
'अस्मद्' शब्दस्य रूपाणि लेख।
'अस्मद्' शब्दस्य रूपाणि लेख।
4. कस्यचित् एकस्य उत्तरं देयम् : 10×1=10
- যে কোনো একটি প্রশ্নের উত্তর দাও :
- i) 'स्वरसक्ति' कके बले? उदाहरणसह संक्षेपे स्वरसक्ति विषये लेख।
'स्वरसक्ति' कके बले? उदाहरणसह संक्षेपे स्वरसक्ति विषये लेख।
'स्वरसक्ति' कके बले? उदाहरणसह संक्षेपे स्वरसक्ति विषये लेख।
  - ii) संक्षिप्तभावे श्रीमद्भगवद्गीतार माहात्म्य आलोचना कर।
সংক্ষিপ্তভাবে শ্রীমদ্ভগবদ্ গীতার মাহাত্ম্য আলোচনা কর।
  - iii) 'शत्' 'शानच्' ব্যবহারের নিয়মাবলী উদাহরণসহ আলোচনা কর।